

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

საჯარო სამსახურების დამშობილების პროექტი

Contract: GE 16 ENI ST 06 18

საქართველოს სტატისტიკური სისტემის შესაძლებლობების გაძლიერება

კომპონენტი 2: ეროვნული ანგარიშების მეთოდოლოგიური საფუძვლის
გაძლიერება ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად

ქვეკომპონენტი 2.3: სექტორული ანგარიშების შედგენის მეთოდი

მისიის ანგარიში

აქტივობა: 2.3.B (RS) “ფინანსური კორპორაციებისა (S.12) და
შინამეურნეობების მომსახურეარაკომერციული ორგანიზაციების (S.15)
ანგარიშების შედგენა”

მისიის განმახორციელებელი ექსპერტები:

ქ-ნი ივანა ბლაგოვა, დანიის სტატისტიკა

ქ-ნი კატრინ ლინდესკოვ იოჰანსენი, დანიის სტატისტიკა

ქ-ნი ულა რაიდერ იორგენსენი, დანიის სტატისტიკა

2021 წლის 25 იანვარი – 29 იანვარი

ვერსია: საბოლოო

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

ექსპერტების საკონტაქტო ინფორმაცია

ქ-ნი ივანა ბლაგოვა
დანიის სტატისტიკა
კოპენჰაგენი, დანია
ტელ: +45 3917 3309
ელ. ფოსტა: ibl@dst.dk

ქ-ნი კატრინ ლინდესკოვ იოჰანსენი
დანიის სტატისტიკა
კოპენჰაგენი, დანია
ტელ: +45 3917 3067
ელ. ფოსტა: klj@dst.dk

ქ-ნი ულა იორგენსენი
დანიის სტატისტიკა
კოპენჰაგენი, დანია
ტელ: +45 3917 3673
ელ. ფოსტა: urj@dst.dk

სარჩევი

1. ზოგადი შენიშვნები	4
2. შეფასება და შედეგები.....	4
3. დასკვნები და რეკომენდაციები.....	8
დანართი 1. ტექნიკური დავალება.....	9
დანართი 2. ექსპერტებთან შეხვედრებში მონაწილე პირები.....	10

1. ზოგადი შენიშვნები

წინამდებარე მისიის ანგარიში ევროკავშირის საჯარო სამსახურების დამმობილების პროექტის „საქართველოს სტატისტიკური სისტემის შესაძლებლობების გაძლიერება“ ფარგლებში მომზადდა. ეს იყო 2.3 ქვეკომპონენტის „სექტორული ანგარიშების შედგენის მეთოდი“ მეორე მისია. COVID-19-ის გამო მისია დისტანციური სესიის სახით 2021 წლის 25 იანვრიდან 29 იანვრამდე პერიოდში განხორციელდა. მისია ძირითადად ფინანსური სექტორისა და შინამეურნეობების მომსახურე არაკომერციული ორგანიზაციების სექტორული ანგარიშების შედგენის საკითხებს დაეთმო.

მისიის მიზნები:

- მოცემული ქვეკომპონენტის სამუშაო გეგმის/გზამკვლევის შემუშავება
- სექტორული ანგარიშების შედგენის მეთოდების გაუმჯობესების მიმართულებით მუშაობის გაგრძელება 2.3 აქტივობის ფარგლებში მომზადებული სამუშაო გეგმის მიხედვით
- ფინანსური სექტორისა და შინამეურნეობების მომსახურე არაკომერციული ორგანიზაციების (შმაკო) სექტორული ანგარიშების შედგენა

კონსულტანტები მადლობას უხდიან მისიაში მონაწილე საქსტატის თანამშრომლებს მისიის განხორციელებისას გაწეული შეუფასებელი მხარდაჭერისთვის და წარმოდგენილი სასარგებლო ინფორმაციისთვის.

წინამდებარე ანგარიშში წარმოდგენილია კონსულტანტების შეხედულებები და დასკვნები, რომლებიც არ გულისხმობს ევროკავშირის, საქსტატის, დანიის სტატისტიკის ან პროექტის განხორციელებაში ჩართული სხვა სტატისტიკური სამსახურების შეხედულებებს.

2. შეფასება და შედეგები

ზოგადი ინფორმაცია ფინანსური სექტორისა (S.12) და წყაროებისა და მეთოდების შესახებ მისიის განმავლობაში ექსპერტები ფინანსური სექტორის (S.12) სექტორული ანგარიშების შედგენის წყაროებსა და მეთოდებს და სექტორის დელიმიტირების მეთოდებს ეცნობოდნენ.

S.12-ში შემავალი ერთეულებია: კომერციული ბანკები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, სხვა ფინანსური შუამავლობის ორგანიზაციები, საქართველოს ეროვნული ბანკი, სადაზღვევო კორპორაციები და საფინანსო მომსახურებისა და სადაზღვევო საქმიანობის დამხმარე საფინანსო დაწესებულებები. დღეისათვის არ არსებობს საქართველოში რეგისტრირებული საინვესტიციო ფონდები და ჰოლდინგური კომპანიები.

ფინანსური სექტორის მონაცემთა წყაროებია:

- FISIM – მონაცემები საპროცენტო შემოსავლებისა და საპროცენტო ხარჯების შესახებ, სესხებისა და დეპოზიტების ნაშთები ინსტიტუციური სექტორების მიხედვით;
- ეროვნული ბანკის მონაცემები (კომერციული ბანკების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და ეროვნული ბანკის შემოსავლები და დანახარჯები (სრული შემოსავლის ანგარიშგება));
- დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის მონაცემები (სადაზღვევო კორპორაციების (აგრეგირებული მონაცემები);
- საფინანსო საქმიანობით დაკავებული საწარმოების გამოკვლევის მონაცემები (საქსტატი).

D.4 ქონებიდან მიღებული შემოსავლის ტრანზაქციები

S.12-ში D.4 ტრანზაქციების შედგენა ზემოთ აღნიშნულ აგრეგირებულ მონაცემთა წყაროებს ეყრდნობა, რომლისთვისაც საპირისპირო შესადარი ინფორმაცია კომერციული ბანკების შემოსავლის ანგარიშგებისა და ხელშეკრულების საფუძველზე მომდინარეობს. D.4-ის შედგენისას გათვალისწინებული იქნება ასევე ინფორმაცია სადაზღვევო საქმიანობასთან დაკავშირებული ქონებიდან მიღებული შემოსავლის შესახებ.

საგადასახდელო ბალანსი არის D.43 ტრანზაქციების მონაცემთა წყარო, სადაც პირველადი დაშვების მიხედვით, S.11 ერთადერთი შიდა საპირისპირო სექტორია. თუმცა, საგადასახდელო ბალანსით დაზუსტდა, რომ შიდა სექტორის უფრო ზუსტი ჩაშლა შესაძლებელია, რაც სექტორულ ანგარიშებში იქნება გათვალისწინებული.

ამასთან, განხილული იქნა D.4 ტრანზაქციების შედგენის წყაროები და მეთოდები ყველა სექტორისთვის. აღნიშნული განხილვების საფუძველზე საქსტატი ხელახლა გადახედავს წყაროებსა და შესაძლო საპირისპირო ინფორმაციას და პირველად დაშვებებს, თუ რომელი სექტორები შედიან D.4 ტრანზაქციებში და განახლებულ ჩარჩოს მომდევნო მისიის განმავლობაში წარმოადგენს.

საპენსიო სისტემა

ექსპერტებს წარედგინათ საქართველოში არსებული საპენსიო სისტემის ზოგადი მიმოხილვა.

2019 წლამდე საქართველოში სახელმწიფო მართვის ორგანოების შემოსავლებიდან დაფინანსებული ოთხი კატეგორიის პენსია გაციემოდა:

- ასაკობრივი პენსია
- ინვალიდობის პენსია
- სახელმწიფო კომპენსაცია (პენსიონერთა სპეციალური კატეგორია)
- მარჩენალდაკარგულთა დახმარება

აღნიშნული ტრანზაქციები არ იყო გათვალისწინებული სექტორული ანგარიშების ჩარჩოში და უნდა დაემატოს D.62 ტრანზაქციების სახით S.13-დან S.14-ს.

2019 წლიდან დაინერგა ასევე საპენსიო თანხის დაგროვების საპენსიო ფონდის სისტემა. იგი განსაზღვრული შენატანებით დაფინანსებული საპენსიო პროგრამის სახით მუშაობს, რომელიც საქართველოში სახელმწიფო თუ კერძო სექტორში სამართლებრივი ფორმით დასაქმებული პირების სავალდებულო მონაწილეობას ითვალისწინებს. ფონდში შენატანს სამი მხარე ახორციელებს 2%+2%+2% სქემის შესაბამისად. თითოეული დასაქმებული, დამსაქმებელი და სახელმწიფო ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე დასაქმებულის მთლიანი შემოსავლის მოცულობის 2%-იან შენატანს აკეთებს. რაც შეეხება თვითდასაქმებულებს, მათ დეპოზიტის სახით შეაქვთ თავიანთი შემოსავლის 4%, ხოლო სახელმწიფოს - დანარჩენი 2%.

მთლიანი შესატანი თანხის პროცენტული მაჩვენებელი 4%-დან 6%-მდე მერყეობს წლიური დასაბეგრი ხელფასების ან/და თვითდასაქმებიდან მიღებული შემოსავლის მიხედვით:

ხელფასის ან/და თვითდასაქმებიდან მიღებული შემოსავლის თანხა [GEL]	დამსაქმებლის მიერ შესატანი თანხა [%]	დასაქმებულის მიერ შესატანი თანხა [%]	სახელმწიფოს მიერ შესატანი თანხა [%]	ჯამი [%]
24,000 ლარზე ნაკლები	2	2	2	6

>24,000 და <60,000	2	2	1	5
60,000 ლარზე მეტი	2	2	0	4

საპენსიო ფონდში მონაწილე პირის მიერ პენსიის გაცემის მოთხოვნის შემთხვევაში, მისაღები პენსია შემდეგი ფორმულით იანგარიშება:

$$MP = PA / T / 12$$

MP - ყოველთვიური პენსია

PA - არის საპენსიო აქტივების ღირებულება მონაწილის ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე, მათ შორის ინვესტიციიდან ან/და სხვა დარიცხული შემოსავალი, გარდა დანახარჯებისა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

T - სტატისტიკის მიხედვით, მონაწილის საშუალო დარჩენილი წლები (სიცოცხლის ხანგრძლივობა) განაცხადის წარდგენის დღეს.

საქსტატის მიერ განსაზღვრული სექტორული კლასიფიკაციით საპენსიო ფონდი სამთავრობო სექტორში (S.13) განაწილდა, სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით. ექსპერტების რეკომენდაციით, საპენსიო ფონდი უნდა გადაკლასიფიცირდეს S.12-ში შემდეგი მიზეზების გამო:

- ფონდი მუშაობს საბაზრო პირობების შესაბამისად, სადაც საპენსიო უფლებები საბაზრო პირობების შესაბამისად გამომუშავებულ დარიცხულ საინვესტიციო შემოსავალს მოიცავს.
- საპენსიო უფლებები სრულად ფინანსდება და არ ითვალისწინებს რაიმე გარანტიას სახელმწიფოს მხრიდან უზრუნველყოფით.
- სახელმწიფოს მხრიდან მთლიანი შენატანის 1/3-მდე ნაწილის შეტანა საკმარისი არ არის იმისთვის, რომ ფონდის კლასიფიკაცია მოხდეს S.13-ში.

ექსპერტებმა და საქსტატმა განიხილეს საპენსიო ფონდის სოციალური უზრუნველყოფის პროგრამაში გათვალისწინებული ტრანზაქციების ილუსტრაცია და მომავალში ჩართვის საკითხი. ტრანზაქციები განხილულ იქნა მეთოდოლოგიურ სახელმძღვანელოებში მოცემული გადამისამართების პრინციპების შესაბამისად.

D.71 და D.72 ტრანზაქციები

D.71 წმინდა არასიცოცხლის სადაზღვევო პრემიებისა და D.72 არასიცოცხლის დაზღვევის მოთხოვნების შედგენის წყაროები და მეთოდები განხილული იქნა როგორც S.12-თან, ისე ზოგადად ყველა სექტორთან მიმართებაში. S.12-ის D.71 გამოყენება და D.72 რესურსები მთლიანად სხვაობის სახით არის გაანგარიშებული სექტორულ ანგარიშთა ჩარჩოში. ექსპერტების რეკომენდაციით, ჯერ პირველადი მონაცემი უნდა იქნეს გამოყენებული და შემდეგ ნარჩენი რამდენიმე სექტორზე უნდა განაწილდეს. სადაზღვევო კორპორაციებიდან მიღებული პირველადი მონაცემები ხელმისაწვდომია პრემიებსა და მოთხოვნებზე დაზღვევის ტიპის მიხედვით, თუმცა სასარგებლო იქნება დეტალებიც სადაზღვევო მომსახურების მომხმარებელთა სექტორული ჩაშლის შესახებ. ამასთან, D.71-ის წმინდა არასიცოცხლის სადაზღვევო პრემიები გამომუშავებული პრემიების გარდა პრემიის დანამატებსაც უნდა მოიცავდეს, რომლის დაფარვაც სადაზღვევო პოლისის მფლობელის ქონებიდან მიღებული შემოსავლიდან (D.44-დან) ხდება, დაზღვევის უზრუნველყოფის სადაზღვევო კომპანიების მომსახურების გადასახადების დაქვითვის შემდეგ. ექსპერტების მიერ გაკეთებული კიდევ ერთი ზოგადი შენიშვნის მიხედვით, დანარჩენი მსოფლიოს სექტორის (S.2) მიერ მიღებული პრემიებისა და გადახდილი მოთხოვნების

პროპორცია საკმაოდ მაღალია შიდა სექტორთან (S.1) შედარებით. თუმცა, საქსტატის განმარტებით, აღნიშნულის მიზეზი შეიძლება იყოს მნიშვნელოვანი გადაზღვევა უცხოურ მხარეებთან. ექსპერტების რეკომენდაციით, აღნიშნული საგადასახდელო ბალანსში უნდა გადამოწმდეს.

მომდევნო მისიის პერიოდში მოხდება D.71 და D.72 ტრანზაქციების საკითხის ხელახლა გადახედვა, რომლის დაწყებამდეც საქსტატს ექნება დრო, განაახლოს ჩარჩო ზემოთ აღნიშნული რეკომენდაციებისა და სადაზღვევო კორპორაციებიდან მიღებული ახალი ინფორმაციის გათვალისწინებით.

შინამეურნეობების მომსახურე არაკომერციული ორგანიზაციები (შმაკო)

შმაკოს სექტორი შეტანილი იყო მისიის პირველი და ბოლო შეხვედრების დღის წესრიგში. შეხვედრამდე ექსპერტებმა რამდენიმე შეკითხვა გაუგზავნეს საქსტატს სექტორის დელიმიტაციასთან და წყაროებთან და საქართველოში გამოყენებულ მეთოდებთან დაკავშირებით. ექსპერტებმა გააკეთეს დანიაში გამოყენებული წყაროებისა და მეთოდების პრეზენტაცია.

შმაკოს სექტორის მოცვა

საქართველოში შმაკოს სექტორი მოიცავს ყველა სახის ორგანიზაციული ფორმის კერძო არაკომერციულ ორგანიზაციებს (ფონდები, კავშირები, პოლიტიკური და რელიგიური ორგანიზაციები, საქველმოქმედო ორგანიზაციები, ა.შ.), მათი ეკონომიკური საქმიანობის ტიპის, საკუთრებისა და ზომის მიუხედავად. არ არსებობს შმაკოს სტატუსის მინიჭებისას „საბაზრო ტესტის“ გამოყენების პრაქტიკა. შეხვედრაზე განხილული იყო საქართველოს ერთ-ერთი უნივერსიტეტის შემთხვევა, რომელიც, მათი აზრით, არაკომერციულ უწყებას წარმოადგენს. ექსპერტებმა განმარტეს, რომ მიუხედავად იმისა, რომ უნივერსიტეტი არ იღებს მოგებას, იგი მაინც შეიძლება იყოს საბაზრო მწარმოებელი, რაც იმას ნიშნავს, რომ უნივერსიტეტი შეიძლება კლასიფიცირებული იყოს, როგორც არაფინანსური კორპორაცია (S.11) და არა შმაკო. ამასთან, ექსპერტებმა განმარტეს, რომ ჩვეულებრივ, ზოგადი წესის თანახმად, გამოყენებული უნდა იყოს საბაზრო ტესტი, ხოლო ამასთანავე სხვა ინფორმაციაც, ანუ, სამთავრობო გრანტები და შინამეურნეობების დონაციები, საბაზრო და არასაბაზრო მწარმოებლების გასამიჯნად უნდა იქნეს გამოყენებული. არასაბაზრო ორგანიზაციების კერძოდ (შმაკო) თუ საჯაროდ (S.13) კლასიფიცირებასთან დაკავშირებით მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ავტონომია.

შმაკოს სექტორისთვის გამოყენებული წყაროები და მეთოდები

საქართველოში შმაკოს სექტორისთვის გამოყენებულ წყაროს შერჩევაზე დაფუძნებული არაკომერციული ორგანიზაციებისა და წლიური კვლევა წარმოადგენს. რამდენადაც კვლევა იმ საბიუჯეტო არაკომერციულ ინსტიტუტებსაც მოიცავს, რომლებიც სახელმწიფო მართვის ორგანოების სექტორში შედიან, ამგვარი ტიპის ორგანიზაციები ეროვნულ ანგარიშების მიზნებისთვის კვლევაში არ ხვდება, რომ მათ შმაკოს სტატუსი მიენიჭოთ. შერჩევა ხდება საწარმოთა რეესტრიდან, რომელიც რეგისტრირებული ორგანიზაციების სრულ მოცვას უზრუნველყოფს.

D.75 სხვადასხვა მიმდინარე ტრანსფერები

D.75-ის შეფასება შმაკოს სექტორისთვის ჯერ არ განხორციელებულა. რამდენადაც შმაკოს სექტორში რესურსები ძირითადად შინამეურნეობების ნებაყოფლობითი შენატანებისგან, შემოწირულობებისგან და სახელმწიფო მართვის ორგანოებიდან მიღებული გრანტებისგან შედგება, რომელიც D.75-ის რესურსებში ჩაიწერება, მნიშვნელოვანია აღნიშნული ტრანზაქციის

შეფასება. შმაკოს სექტორის გაანგარიშებისთვის გამოყენებულ კვლევაში არსებობს ერთი შეკითხვა მიღებული სუბსიდიების, ნებაყოფლობითი შენატანების, შემოწირულობისა და გრანტების ჯამის შესახებ და ასევე შეკითხვა მიღებული სუბსიდიების შესახებ. სუბსიდიები არ შედის D.75-ში. პირველი შეკითხვიდან სუბსიდიების გამოკლების შემდეგ, რაც დარჩება, ის იქნება D.75-ის რესურსები. კვლავ განსასაზღვრია D.75-ის მოთხოვნები, რომლებიც კვლავ შესაფასებელია.

3. დასკვნები და რეკომენდაციები

- შმაკოს სექტორის სექტორული ანგარიშების შედგენა SNA 2008-ის შესაბამისად
- ფინანსური სექტორის სექტორული ანგარიშების შედგენა SNA 2008-ის შესაბამისად დაწყებულია და დასრულდება მომდევნო მისიის განმავლობაში
- ინფორმაცია სასაპროცენტო და სხვა საინვესტიციო შემოსავლების შესახებ დაზღვევიდან შეტანილი უნდა იყოს სექტორული ანგარიშების ჩარჩოში
- მოსამზადებელი სამუშაოები 2019 წლიდან სექტორული ანგარიშების ჩარჩოში ახალი საპენსიო ფონდის დასამატებლად
- სექტორული ანგარიშების ჩარჩოში D.71 და D.72 ტრანზაქციების განახლება ექსპერტების რეკომენდაციების შესაბამისად
- ექსპერტები მოამზადებენ შეკითხვებს კაპიტალური ანგარიშების შედგენის რესურსებისა და მეთოდების შესახებ, რომლებზეც საქსტატმა პასუხები მომდევნო მისიის დაწყებამდე უნდა უზრუნველყოს

გაუმჯობესების მიმართულებით განსახორციელებელი ნაბიჯები:

მოქმედება	ვადა	პასუხისმგებელი პირი
სექტორული ანგარიშების ჩარჩოში D.4, D.6 და D.7 ტრანზაქციების განახლება და excel-ის ფაილის ექსპერტებისთვის გაგზავნა მომდევნო მისიის დაწყებამდე	თებერვალი, 2021	საქსტატი
კაპიტალურ ანგარიშებთან დაკავშირებით კითხვებზე პასუხის გაგზავნა ელ. ფოსტის დახმარებით.	თებერვალი, 2021	საქსტატი
სექტორული ანგარიშების ჩარჩოში შმაკოს სხვადასხვა მიმდინარე ტრანსფერებში (D.75) მონაცემების შეტანა	თებერვალი, 2021	საქსტატი

დანართი 1. ტექნიკური დავალება

ევროკავშირის სამსახურების უწყებების დამმობილების პროექტი GE 16 ENI ST 06 18

2021 წლის 258 იანვარი – 29 იანვარი

კომპონენტი 2: ეროვნულ ანგარიშებში მეთოდოლოგიური საფუძვლების გაძლიერება ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად

ქვეკომპონენტი 2.3: სექტორული ანგარიშების შედგენის მეთოდი

2.3 ქვეკომპონენტის სავალდებულო შედეგები და მთავარი ამოცანები:

- სექტორული ანგარიშების შედგენის მეთოდის გაუმჯობესება

შესრულების ინდიკატორები (საბაზისო და სამიზნე მაჩვენებლები):

- სექტორული ანგარიშების, როგორც სტატისტიკური პროდუქტის, ხელმისაწვდომობა
 - საბაზო მონაცემები: 2019 – საქსტატი არ აწარმოებს სექტორულ ანგარიშებს
 - სამიზნე მაჩვენებლები: 2021 წლის მარტი – სექტორული ანგარიშები შემუშავებულია

აქტივობა 2.3.B (RS) “ფინანსური კორპორაციებისა (S.12) და შინამეურნეობების მომსახურე არაკომერციული ორგანიზაციების (S.15) ანგარიშების შედგენა”

1. აქტივობის მიზანი

- სექტორული ანგარიშების შედგენის მეთოდების გაუმჯობესების მიმართულებით მუშაობის გაგრძელება 2.3A აქტივობის ფარგლებში მომზადებული სამუშაო გეგმის მიხედვით
- ფინანსური კორპორაციებისა და შინამეურნეობების მომსახურე არაკომერციული ორგანიზაციების (შმაკო) ანგარიშების შედგენა

2. აქტივობის მოსალოდნელი შედეგები

- 2.3 ქვეკომპონენტის განხორციელების სამუშაო გეგმის/გზამკვლევის განახლება
- სექტორული ანგარიშების შედგენა SNA 2008-ის შესაბამისად ორი სექტორისთვის: ფინანსური კორპორაციები და შმაკო
- მისიის ანგარიშის მომზადება
- მომდევნო აქტივობის ტექნიკური დავალების მომზადება

დანართი 2. ექსპერტებთან შეხვედრებში მონაწილე პირები

საქსტატი

- ბ-ნი ლევან ქარსაულიძე, ეროვნული ანგარიშების დეპარტამენტის უფროსი
- ქ-ნი თინათინ პაპიაშვილი, კვარტალური ანგარიშების სამმართველოს უფროსი
- ქ-ნი მერი შაბურიშვილი, წლიური ანგარიშების სამმართველოს მთავარი სპეციალისტი
- ქ-ნი ნინო შუკაკიძე, წლიური ანგარიშების სამმართველოს მთავარი სპეციალისტი
- ბ-ნი ირაკლი ქართველიშვილი, კვარტალური ანგარიშების სამმართველოს მთავარი სპეციალისტი
- ქ-ნი ნათია მერებაშვილი, წლიური ანგარიშების სამმართველოს უფროსი სპეციალისტი
- ქ-ნი ხათუნა ჯიბლაძე, წლიური ანგარიშების სამმართველოს სპეციალისტი

პროექტის მუდმივი უცხოელი მრჩეველის ჯგუფი

- ბ-ნი სტინ ბელეფელდ პიდერსენი, პროექტის მუდმივი უცხოელი მრჩეველი
- ქ-ნი ნინო გრძელიშვილი, პროექტის მუდმივი უცხოელი მრჩეველის თანაშემწე, თარჯიმანი